

Rektor

Dato
01.07.2010Referanse
2010/642

Notat

Til: -Fakultetene

Kopi til: -FUL, FUS, Utd.utv.

Fra: -Rektor

Signatur: -Prorektor for undervisning og læringskvalitet; Berit J. Kjeldstad:

-Studiedirektør Anne Rossvoll:

Revidert kravspesifikasjon - Runde 2 Studieprogramporteføljen 2011/2012 – Frist: 10. september 2010

Vi viser til Studiedirektørens notat av 21.06.10 (2010/642-18) angående ekspedisjonen av Styrets vedtak (2010/642-17) i S-sak 42/10; Runde 1 Studieprogramporteføljen 2011/2012.

Vedlagt ovenfornevnte notat av 21.06.10 var Rektors notat av 27.05.10 tilhørende S-sak 42/10 (2010/642-16), og i det notatet framgår Rektor og Styrets tilbakemeldinger til fakultetene når det gjelder de enkelte foreløpige forslag framlagt i runde 1.

Vi ber om at fakultetene følger opp i tråd med de nevnte tilbakemeldinger til de enkelte forslag, og at de endelige forslagene oversendes til Studieavdelingen i ePhorte-saksnr. 2010/642 innen 10. september 2010 med henblikk på Styrets endelige runde 2-behandling 8. oktober 2010.

Dette er en absolutt frist.

Når det gjelder Rektors justeringer i styringsverktøyene (overordna kriterier for utvikling/avvikling av studieprogramporteføljen og den mer detaljerte kravspesifikasjonen for nye studieprogram) i tråd med punkt 2 i styrets vedtak i S-sak 42/10 skrev vi i notatet av 21.06.10 til fakultetene at de reviderte versjonene av disse vil bli oversendt fakultetene noe senere i sommer.

Vi oversender nå revidert versjon av kravspesifikasjonen til hjelp for fakultetene ved utvikling og etablering av nye studieprogram, og ber om at fakultetene benytter denne malen ved de endelige

Postadresse 7491 Trondheim	Org.nr. 974 767 880 E-post: postmottak@adm.ntnu.no http://www.ntnu.no/administrasjon	Besøksadresse Hovedbygget Høgskoleringen 1 Gleshaugen	Telefon + 47 73 59 80 11 Telefaks + 47 73 59 80 90	Saksbehandler Jon Inge Resell Tlf: + 47 73595259
--------------------------------------	---	---	---	---

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlerne ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

forslagsoversendelsene innen 10. september 2010.

Den reviderte kravspesikasjonen av juni 2010 er nå i 15 punkter, og for oversiktens skyld følger vedlagt både en kortversjon og den fullstendige versjonen. Den reviderte versjonen blir også lagt ut i KVASS.

Med hensyn til de overordna kriteriene fra S-saksvedtak 72/2006 har vi begynt arbeidet med å revidere også disse, men Rektor ønsker at dette arbeidet videreføres i kommende høstsemester 2010 som en integrert del av den sentrale strategirevisjonsprosessen der fakultetene blir sterkt involverte gjennom dialogmøter med fakultetene. I tillegg vil naturlig nok også så vel forvaltningsutvalgene og Utdanningsutvalget som Dekan-møtet være sentrale organer i denne sammenheng.

Vedlegg:

- Revidert kortversjon i 15 punkter av juni 2010 av Kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene ved etablering og utvikling av nye studieprogram på bachelor- og masternivå.
- Revidert fullstendig versjon i 15 punkter av juni 2010 av Kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene ved etablering og utvikling av nye studieprogram på bachelor- og masternivå.

Kortversjon av kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene ved utvikling og etablering av nye studieprogram (på bachelor- og masternivå)

Kravspesifikasjonen har følgende 15 punkter:

- 1) Strategisamsvar, fakultært og institusjonelt. Strategisk forankring for forslaget.
- 2) Krav til bachelorprogram og masterprogram i forskrifter, jfr nasjonale normer og krav
- 3) Studieplan, emnebeskrivelser, krav til innhold i hht studieforskrift; læringsmål m.v.
- 4) Læringsmål og læringsutbytte, i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Alle nye studieprogram skal utarbeide skisse til slike læringsmål ved framleggelsen av sine endelige forslag i runde 2.
- 5) Fastsettelse av studieplan; mer på det prosessuelle mht krav til koordinering og faglig ledelsesforankring. *Institutt og fakultet skal godkjenne alle forslag før de fremmes.*
- 6) Kostnadsberegning og finansiering; krav til estimat for oppstarts- og utviklingskostnader og et estimat for kostnader for ordinær drift av programmet.
- 7) Oppdragsundervisning, egenbetaling (hvor og hvordan aktuelt osv i hht oppdaterte forskr.)
- 8) Antall studenter det tas sikte på, inkl fordelingen mellom de ulike studentkategorier.
- 9) Opptakskrav og rangeringsregler
- 10) Samarbeidende fakulteter; krav til horisontale ledelsesavklaringer, avtaler hvor nødvendig
- 11) Forskningskopling og tverrfaglighet
- 12) Eksterne samarbeidspartnere; krav til avtale med evt. eksterne samarbeidsaktører.
- 13) Fellesgrader og fellesprogram, med eget underpunkt for Erasmus Mundus-programmer.
- 14) Markedsvurdering; inkluderer blant annet krav til vurdering av nytt tilbud i forhold til eksisterende sammenlignbare tilbud ved og utenfor vår egen utdanningsinstitusjon.
- 15) Særskilte programaspekter.

Hele kravspesifikasjonen finnes i KVASS.

Alle punktene er naturlig nok ikke like relevante for alle programforslag.

KRAVSPESIFIKASJON TIL HJELP FOR FAKULTETENE I FORBINDELSE MED ETABLERINGEN AV NYE STUDIEPROGRAM (BACHELOR- OG MASTERPROGRAM)

Ansvarlig: Studiedirektøren. <i>AKO</i>	Godkjent: -juni 2010
Sist oppdatert: -juni 2010	-i. Arkiv: 2005/893/331/SA/JIR

Intensjonen med denne kravspesifikasjonen er at den skal være til hjelp for fakultetene i forbindelse med utviklingen og etableringen av nye studieprogram (bachelor- og masterprogram), som inngår som en del av støttesystemet for kvalitetssikring.

Denne kravspesifikasjonen gjelder ikke studieprogram på PhD-nivå (verken ordinære PhD-program eller PhD-fellesgrader). Den gjelder imidlertid for alle typer program på bachelor- og masternivå; ordinære, internasjonale, fellesprogram og erfaringsbaserte (etter- og videreutd.), men alle punktene er naturlig nok ikke like relevante for alle typer program.

Når fagmiljøene har nye bachelor- og masterprogram på trappene ønsker Studieavdelingen å bidra til at disse kan opprettes og iverksettes på en så korrekt, ryddig og rask måte som mulig.

Studieavdelingen ønsker gjerne å bistå fagmiljøene med råd og bistand *underveis i prosessene* med utvikling av nye studieprogram i den grad fagmiljøene måtte ha behov for det.

De etterfølgende kravene kan betraktes som ei huskeliste som fakultetene må ta hensyn til underveis ved utviklingen av nye studieprogram, og gjerne med konsultering av Studieavdelingen underveis i utviklingsarbeidet. Alle kravspesifikasjonene må ikke være oppfylt samtidig, men samtlige må være tilfredsstillt før studieprogrammet faktisk kan iverksettes, slik at det er fint om disposisjonspunktene i kravspesifikasjonen blir brukt som mal.

Styret vedtar og nedlegger studieprogram. Dette skal inngå i en strategisk helhetsvurdering. Kalenderåret starter derfor med at fakultetene utarbeider forslag til hvilke retningslinjer de vil utvikle sitt utdanningsfaglige innhold etter i studieåret som starter halvannet år senere. Skal fakultetet ha større omfang av høyere grads studieprogram, skal den internasjonale profilen bli sterkere med flere studietilbud tilpasset det internasjonale utdanningsmarkedet, skal noen fagområder tones ned og andre rustes opp, skal PhD-utdanning spisses, skal omfanget av samarbeid med andre universiteter (nasjonale og internasjonale) styrkes for eksempel ved å inngå samarbeid om flere fellesprogram eller fellesgrader?

Innspillene sendes Studiedirektøren innen en nærmere formidlet felles tidsfrist (som regel 01.05.). I samarbeid med Rektoratet forbereder Studiedirektøren dette som en samlet styresak for alle fakultetene til det siste styremøtet i vårsemesteret (dvs. i vårsemesteret 2010 med henblikk på studieåret 2011/2012). Styret fatter vedtak om hvordan NTNUs samlede studieprogramprofil skal være. Fakultetenes forslag blir vurdert samlet av Utdanningsutvalget og Dekan-møtet før Rektors anbefalinger overfor Styret blir ferdigstillet. Underveis i prosessen kan det også eventuelt bli avholdt et fellesmøte med fakultetene.

Tidlig i høstsemesteret, med utgangspunkt i Rektors (og Styrets vedtaks-)føringer, sender så fakultetene inn sine endelige konkrete forslag til studieprogram-portefølje-endringer for det

påfølgende studieåret. Med henblikk på studieåret 2011/2012 er tidsfristen 10.09.10 med sikte på behandling i styremøtet 08.10.10.

Det er ved denne endelige forslags- og vedtaksrunden at denne kravspesifikasjonsmalen skal følges i størst mulig grad.

På bakgrunn av dette Styre-vedtaket utarbeider fakultetene forslag til en konkret opptaksramme – dvs. både for alle (opptaks-)programmer som videreføres og alle eventuelle nye - innen en nærmere angitt frist for de enkelte programmene som de har ansvar for. Styret vedtar så opptaksrammene for alle studieprogrammene enten i novembermøtet (10.11.10) eller i desembermøtet (07.-08.10) med sikte på opptaksrammefordelingen for studieåret 2011/2012).

Følgende krav må være tilfredsstillt før sak om opprettelse av nytt studieprogram kan legges fram for behandling i Styret:

1) Strategisamsvar

Fakultetet må ha vurdert i hvilken grad det foreslåtte studieprogrammet er i samsvar med lokale og sentrale strategier ved NTNU, herunder også eventuelle koplinger til forskningsstrategier. Eventuelle tilknytninger til NTNUs seks tematiske satsingsområder skal også inngå her.

2) Krav til bachelorprogram og masterprogram i forskrifter

Emnene som tilbys skal være 7,5 studiepoeng eller multiplum av dette. Alle bachelorprogram (treårige) og integrerte masterprogram (fem-årige) skal inneholde de tre fellesemnene; ex.phil. (7,5 st.p.), ex.fac. (7,5 st.p.), perspektivemne (7,5 st.p.).

Ad bachelorprogram:

De treårige bachelorprogrammene på 180 st.p. skal ha en hovedprofil som gir en faglig fordypning med et omfang på minst 80 st.p. Studieprogrammene som fører til en bachelorgrad skal altså organiseres slik at det skal kunne bygges ut til en mastergrad.

Det må dokumenteres at det aktuelle studieprogrammet tilfredsstiller kravene som stilles i studieforskriftens § 13 (studieprogram) og § 19 (bachelorgrad) samt § 14 (studieplan og emnebeskrivelser).

Ad masterprogram:

Alle integrerte masterprogram (femårige) skal også tilfredsstille kravene til bachelorgrad.

Det må dokumenteres at det aktuelle studieprogrammet tilfredsstiller kravene som stilles i de relevante forskrifter, dvs. det som følger av kravene som stilles til

- mastergrad av 120 studiepoengs omfang,
- integrert mastergrad av 300 studiepoengs omfang

eller

- erfaringsbasert mastergrad av 90 eller 120 studiepoengs omfang

i *Forskrift om krav til mastergrad* fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 01.12.05 og kravene som stilles i § 20 om mastergrad i *Forskrift om studier ved NTNU* (Studieforskriften) fastsatt av Styret 07.12.05.

Dette gjelder for eksempel kravet til at omfanget på masteroppgaven skal være på minst 30 studiepoeng men ikke mer enn 60 studiepoeng.

3) Studieplan, emnebeskrivelser

Jfr. § 14.1 og 14.2 om henholdsvis studieplan og emnebeskrivelser i Studieforskriftens kapittel 3 om studienes organisering (jfr. vedlegg). Kravene til hva studieplanen og emnebeskrivelsene (jfr. Emner på nett /EpN) skal inneholde må tilfredsstilles. Denne paragrafen gjelder for både bachelor- og masterprogram.

Det må altså utarbeides en studieplan for studieprogrammet der vurderingen og behandlingen av denne inngår som en del av den koordineringsprosessen som følger av den helhetlige, årlige studieprogram- og budsjettrolleringen ved fakultetet. Fakultetet skal ha behandlet og fattet vedtak med hensyn til opprettelse av studieprogrammet og dets tilhørende studieplan før oversendelse til Studieavdelingen.

En foreløpig skisse til studieplan, der ikke nødvendigvis fullstendig emnebeskrivelse forefinnes ved alle eventuelle nye emner som skal inngå i studieprogrammet, vil være tilstrekkelig for at Styret skal kunne opprette det nye programmet. Men dette forutsetter naturlig nok at studieplanen inklusive alle tilhørende emnebeskrivelser blir ferdigstilt i henhold til den ordinære studieplansyklusen.

Her er som kjent fristene henholdsvis 15.12. med hensyn til studieprogrammene innenfor teknologi-/siv.ing.-området og andre fakultetsvise frister for de øvrige studier. 15.12. er fristen for endelig innmelding av emner (nye, reviderte, nedlagte) til EpN innenfor siv.ing., 15.01. for de øvrige.

For at studieprogrammene med opptak gjennom Samordna Opptak (SO) skal komme med i den årlige felles, nasjonale SO-søkerhåndboka må Studieavdelingen ha lagt programmene inn i databasen for søkerhåndboka som er åpen i perioden 05.11.-01.12.

4) Læringsmål og læringsutbytte

Alle studieprogram skal ha læringsmål i sin studieplan, jf Studieforskriftens § 14 nr 1 om at alle studieprogram skal beskrives i en studieplan og at studieplanen skal fastsette studieprogrammets læringsmål og profesjonsmål eller yrkesmål. Det har vært et gjeldende krav lenge. Alle program skal imidlertid nå utforme læringsmålet i form av forventet læringsutbytte, slik det er spesifisert i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Beskrivelsen ligger i ePhorte 2009/4717-jp 1.

Prosessen med å implementere det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket er i gang. Målet er at *alle* studieprogram, gamle og nye, skal ha læringsmål etter denne malen innen utgangen av 2012. Det betyr at studieplanene for studieåret 2012/13 begynner, har formulert læringsmål for programmene og tilhørende emner i tråd med beskrivelsene av læringsutbyttet i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. *De må derfor være utarbeidet og godkjent innen utløpet av studieåret 2011/12.* For øvrig må alle nye programforslag som framsettes høsten 2010 utarbeide skisse til læringsmål i henhold til kvalifikasjonsrammeverket så langt dette er mulig.

5) Fastsettelse av studieplan

Det fakultetet som administrerer studieprogrammet, vedtar studieplan.

Der NTNUs Styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram vedtar dette styret studieplanen;

- FUS er i henhold til sitt mandat gitt myndighet til å vedta studieplan for studieprogrammene innenfor teknologi-/siv.ing.-utdanningen, herunder også de internasjonale, engelskspråklige på dette området.

- FUL er i henhold til sitt mandat gitt myndighet til å vedta studieplanene for den praktisk-pedagogiske utdanningen inkl. i lærerutdanningsprogrammene, samt samlet vurdering av lærerutd. programmene.

- Utdanningsutvalget er gitt funksjonen som overfakultært styre mht Studieforskriftens § 4 nr. 4, § 13 nr. 3, § 14 og § 45 for henholdsvis siv.ing.-utdanningen, lærerutdanningsprogrammene, for fellesemnene nevnt i Studieforskriftens § 13 nr. 4 og for emnet Ekspert i Team. Dette innebærer at Studiedirektøren etter forslag fra henholdsvis FUS/FUL legger fram saker for Utdanningsutvalget.

Nye studieprogram med tilhørende studieplan innenfor teknologiområdet skal Studieavdelingen, etter fakultetets oversendelse, legge fram for FUS i henhold til dette organets mandatbestemmelser om at organet skal vedta studieplaner for siv.ing.-utdanningen, jfr. mandat av 11.11.04. Dette gjelder også de internasjonale, engelskspråklige masterprogrammene innenfor teknologiområdet.

FUS skal også gi råd om og eventuelt selv ta initiativ til nye program.

6) **Kostnadsberegning og finansiering**

Fakultetet skal sette opp en kostnads- og finansieringsoversikt. Oversikten skal inneholde et estimat for oppstarts- og utviklingskostnader og et estimat for kostnader for ordinær drift av programmet. Fakultetet skal videre foreslå hvordan kostnadene skal finansieres. Det må gå klart fram av oversikten hvor mye som skal finansieres av midler fakultetet allerede har og hvor mye som eventuelt må tilføres av nye midler til fakultetet. Fakultetet kan i utgangspunktet ikke forvente å få tilført mer midler utover økning i resultatbevilgning som følge av økt studiepoengproduksjon.

Dersom det er behov for økonomisk støtte til utvikling og oppstart av programmet, må fakultetet vurdere å bruke av sine egne strategi- og omstillingsmidler til dette formålet. Fakultetet kan ikke forvente å få tilført midler fra sentralt hold til dette formålet.

Kostnader i forbindelse med ordinær drift av programmet skal estimeres per år inntil studieprogrammet har nådd maksimumstallet på studenter.

Alle saker/søknader om opprettelse av nye studieprogram vil av Studieavdelingen bli lagt fram for Økonomiavdelingen til vurdering før de framlegges overfor Utdanningsutvalget og Styret.

Kostnads- og finansieringsoversikt:

Kostnader		Finansieringskilder	
Oppstarts- og utviklingskostnader	(her skrives beløp)	Fakultetets egne midler	(her skrives beløp)
Sum	(her skrives beløp)	= (dvs. kostnader er lik finansiering)	(her skrives beløp)

Kostnader		Finansieringskilder	
Ordinær drift, år 1 (år=kalenderår)	(her skrives beløp)	Fakultetets egne midler	(her skrives beløp)
		Stipulert resultatbevilgning i IFM	(her skrives beløp)
Ordinær drift, år 2	(her skrives beløp)	Fakultetets egne midler	(her skrives beløp)
		Stipulert resultatbevilgning i IFM	(her skrives beløp)
Ordinær drift, år 3	(her skrives beløp)	Fakultetets egne midler	(her skrives beløp)
		Stipulert resultatbevilgning i IFM	(her skrives beløp)
Ordinær drift, år osv. inntil full opptrapping har skjedd	(her skrives beløp)	Fakultetets egne midler	(her skrives beløp)
		Stipulert resultatbevilgning i IFM	(her skrives beløp)
Sum	(her skrives beløp)	= (dvs. kostnader = finansiering)	(her skrives beløp)

7) **Oppdragsundervisning, egenbetaling**

Studieprogram kan også tilbys som *oppdragsundervisning*, og dersom fakultet har planer om dette må det redegjøres for dette. Vi viser her til Kunnskapsdepartementets Rundskriv F-20-07; Reglement om statlige universiteter og høyskoleers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (gjeldende f.o.m.

01.01.08).

Når det gjelder *egenbetaling* er det i utgangspunktet ikke adgang til å ta det for studietilbud som omfatter en hel gradsutdanning.

Dette gratisprinsippet er slått fast i universitets- og høyskoleloven og i Forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet den 15.12.05 (forskriften gjelder ikke studietilbud som tilbys som oppdragsundervisning).

Denne forskriftens § 3-2 åpner imidlertid for unntak, blant annet for erfaringsbaserte masterstudier (§ 3-2 c). Egenbetalingen kan da dekke kostnadene fullt ut, eller delvis ved at institusjonen finansierer deler av kostnadene.

Styret selv (§ 3-2 nr. 3) fastsetter retningslinjer for godkjenning og fastsetting av egenbetaling. Styret ved NTNU har ikke gjort dette. Styret kan ikke delegerer myndigheten til å fastsette disse retningslinjene.

Styret, eller den styret delegerer til, godkjenner at det aktuelle kurset, fag/emne eller studieprogrammet finansieres med egenbetaling, og fastsetter hvor stor egenbetalingen skal være (§ 3-3 nr. 3). Ved slike tilfeller må fakultetene som ønsker å ta egenbetaling ved et studieprogram skriftlig begrunne det ønskede nivået på den ønskede egenbetalingen.

8) Antall studenter

Fakultetet skal stipulere det totale antallet studenter en tenker seg på programmet, herunder fordelingen mellom de aktuelle studentkategorier (spesielt aktuelt v/ internasjonale program). Dette er meget viktig også i forhold til behovet for studentboliger.

9) Opptakskrav og rangeringsregler

NTNUs felles opptaksforskrift gjelder for alle studieprogram, men Rektor kan etter forslag fra fakultetet oppnevne særskilt opptakskomité og særskilte rangeringsregler for særskilte masterprogram (jfr. opptaksforskriftens § 4 og § 21, 3. ledd). I alle slike tilfeller skal Studieavdelingen fungere som opptakskomitéens sekretariat.

Dersom det dreier seg om et nytt toårig masterprogram skal fakultetet klargjøre hvilke krav til akademisk profil og faglig fordypning det forutgående bachelorstudiet eller tilsvarende som samsvarer og danner et tilstrekkelig grunnlag for opptak til det aktuelle masterprogrammet. Jfr. her § 19 om opptakskrav til masterprogram som bygger på fullført lavere grad i Forskrift om opptak til studier ved NTNU.

I de tilfeller der det skal legges vekt på relevant yrkeserfaring ut over kravet til bachelorgrad, skal det anføres hva som regnes som slik erfaring. Tilsvarende må det redegjøres for eventuelle andre spesifikke opptakskrav.

10) Samarbeidende fakulteter

I de tilfeller hvor det er flere involverte fakulteter *skal alle fakultetene* ha vurdert og behandlet de forutgående punktene og blitt enige om hvilket fakultet som skal være programmets vertsfakultet. Det bør som regel opprettes særskilte programråd for studieprogrammene, og der det er flere samarbeidende fakulteter bør lederskapet og sekretariatsfunksjonen for programrådet legges til programmets vertsfakultet.

11) Forskningskopling og tverrfaglighet

Fakultetet skal tydeliggjøre forskningskoplingen ved det nye utdanningstilbudet.

Fakultetet skal spesielt fokusere på tverrfaglig og/eller tverrfakultært samarbeid, og på studieområder av regional, nasjonal eller internasjonal interesse.

Dersom studieprogrammet har tilknytningspunkt opp mot et av de tematiske satsningsområdene (TSO) eller sentraene for fremragende forskning/innovasjon (SFF/SFI) kan fakultetet vurdere om en sammen med eventuelle andre studietilbud med samme tilknytningspunkt kan etablere et klyngesamarbeid (slik dette er skissert i vedleggslenke 6 i S-saksnotat 42/2010). Dette gjelder naturlig nok også for etablerte studietilbud der dette kan være aktuelt.

12) Eksterne samarbeidspartnere

I de tilfeller hvor det sammen med fakultetet er involvert eksterne aktører utenfor NTNU, det være seg øvrige utdanningsinstitusjoner eller andre, skal det foreligge samarbeidsavtale eller forslag til samarbeidsavtale med disse. Dette gjelder selv om det ikke dreier seg om en fellesgrad (jfr. etterfølgende pkt. 12).

13) Fellesgrader og fellesprogram

I NTNUs reviderte strategidokument er det blant annet anført følgende mål under punktet Internasjonalisering under hovedpunktet Utdanning:

Resultatmål 2010:

- "-Antall felles studieopplegg med utenlandske universiteter øker med 25 % i forhold til nivået i 2007.*
- Antall virksomme avtaler om gradssamarbeid med utenlandske universiteter øker med 100 % i forhold til i 2007.*
- Antall inn- og utreisende studenter øker med 5 % innenfor hver gruppe i forhold til 2007."*

Resultatmål 2020:

- "-Felles grader/studieprogram med universiteter som er blant de 20 beste i Europa."*

Når fakultetene har planer om eventuell deltakelse i fellesprogram- eller fellesgradsprosjekt ber vi om at det tas kontakt med Studieavdelingen tidlig i prosessen, slik at vi kan være behjelpelig overfor fakultetene underveis i prosessen.

Når det gjelder strategiens begrep "*felles studieprogram*" presiserer vi at dette innebærer samarbeid om et felles studieprogram med andre utdanningsinstitusjoner i inn- eller utland uten at det fører fram til felles grad.

Med hensyn til strategiens begrep "*felles grader*" peker vi på at dette dreier seg om felles studieprogram som fører fram til en fellesgrad.

Fellesgraden kan dokumenteres enten:

- i form av ett felles vitnemål (joint degree), eller
- i form av ett vitnemål fra hver av de samarbeidende institusjonene som studenten har avlagt eksamen hos (double degree eller multiple degree), eller eventuelt
- i form av ett felles vitnemål samt ett vitnemål fra hver av de samarbeidende institusjonene som studenten har avlagt eksamen hos.

Ulike nasjoner har ulike lovgivning på dette området med hensyn til hva en har anledning til å kunne være med på å utstede. Internasjonal seksjon ved Studieavdelingen vil være behjelpelig med hensyn til å framskaffe informasjon over hvilke nasjoner som har anledning til hva på det aktuelle tidspunkt med hensyn til dette. Norsk lovgivning gir allerede adgang til at vi kan være med på å tildele også felles vitnemål.

Vi viser til punkt 11 om eksterne samarbeidspartnere i denne kravspesifikasjonen, der det er fastsatt som et krav at det skal foreligge forslag til slik avtale, enten det dreier seg om samarbeidende

utdanningsinstitusjoner eller andre samarbeidspartnere i inn- eller utland, og da uansett om det dreier seg om et samarbeid om et fellesprogram eller om en fellesgrad.

Med andre ord: Vi kan være involvert i et felles studieprogram med en eller flere øvrige utdanningsinstitusjoner i inn- eller utland uten at det skal føre fram til verken multiple, double eller joint degree. Tilsvarende kan vi være involvert i et felles studieprogram med en eller flere øvrige utdanningsinstitusjoner i inn- eller utland som skal føre fram til en fellesgrad i form av et av de tre ovenforstående alternativene.

Når det gjelder alle slike typer bachelor- og masterprogram i samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner i inn- eller utland gjelder også de øvrige punktene i denne kravspesifikasjonen så langt de er relevante.

I tillegg til dette viser vi til kapittel 4 om fellesgrader i rundskriv F-08-10 mht Forskrift om kvalitets-sikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (av 01.02.10). Her peker vi spesielt på kravet om at det ved programsamarbeid om fellesgrad kreves inngåelse av skriftlig avtale med de(n) samarbeidende utdanningsinstitusjon(er) som regulerer ansvarsforholdet mellom partene, herunder gradstildeling og vitnemålsutforming (§ 4-2 nr. 1). Rektor må signere slik avtale på vegne av NTNU, etter forslag fra fakultetet.

Videre understreker vi kravet om å påse at samarbeidsinstitusjonen(e) er akkreditert eller godkjent for å kunne gi høyere utdanning i henhold til gjeldende systemer i det aktuelle land, og at de aktuelle studiene er akkreditert som høyere utdanning på fellesgradens nivå (§ 4-2 nr. 2).

Studenter som tas opp på studier som skal inngå i grunnlaget for fellesgrad mellom norske og utenlandske institusjoner, skal sikres studieopphold av et visst omfang ved de samarbeidende institusjoner. Dette må avspeiles i forslaget til studieplan.

Universitets- og høyskolerådet (UHR) har en håndbok for felles gradssamarbeid i Universitets- og høyskolesektoren, og denne er lenket opp bakerst i dette dokumentet.

Særskilt angående Erasmus Mundus-programmer (fortsett under pkt. 12), men også gjeldende for andre tilsvarende godkjennings- og finansieringsordninger (men spesielle søknadsfrister og rutiner m.v. for Erasmus Mundus-programmer):

Internasjonal seksjon og staben ved Studieavdelingen vil være behjelpelig underveis i planleggingsfasen før søknadsoversendelsen og videre før den eventuelle oppstarten av det aktuelle Erasmus Mundus-program og tilsvarende med hensyn til andre godkjennings- og finansieringsordninger. SIU (Senter for internasjonalisering av høyere utdanning) vil også være aktuell støttespiller.

Søknadsfristen V-10 var 30.04.2010. Det nye ved EM II (EM II f.o.m. V-2009) i forhold til EM I er blant annet at ikke bare studenter fra land utenfor EU/EØS-området kan få særskilt stipend, men også studenter fra land innenfor EU/EØS-området (men ikke på samme nivå; 10-12000 euro pr. år for EU/EØS-studenter vs 21000 euro pr. år for 3.landsstudenter). Videre økes konsortiebidraget fra 15000 euro til 30000 euro/år.

(jfr for øvrig lenkehenviisningene bakerst i denne kravspesifikasjonen).

(EM II omfatter også ph.d.-nivået, men denne kravspesifikasjonen omfatter som kjent ikke ph.d.).

Ved EM I har andelen innvilgete søknader vært på kun ca 15 %, slik at det er viktig at eventuelle søknader må være meget godt gjennomarbeidet. Det er videre av avgjørende betydning at søknadene har en solid faglig forankring på alle ledelsesnivåene ved de samarbeidende søkerinstitusjonene.

Dersom det søkes om finansiering og godkjenning av en planlagt fellesgrad i samarbeid med en eller flere utenlandske utdanningsinstitusjoner, gjennom for eksempel Erasmus Mundus eller andre godkjennings- og finansieringsordninger, skal fakultetets søknad først godkjennes av Styret før NTNUs søknad med Rektors underskrivning kan oversendes.

Avhengig av hvilke områder disse samarbeidsprogrammene er innenfor må de først (dvs. før Styre-behandlingen), på samme måte som med hensyn til øvrige studieprogrammer, også behandles av det eventuelle aktuelle forvaltningsutvalg (jfr. pkt. 3 og 4).

Den Styre-godkjente søknaden overfor EU-systemet om det aktuelle Erasmus Mundus-programmet blir da samtidig gjeldende som en søknad om (eventuell) opprettelse av studieprogrammet. Det vil si at studieprogrammet er å regne som vedtatt opprettet ved NTNU dersom Erasmus Mundus-søknaden blir imøtekommet.

Når det gjelder egenbetaling (jfr. pkt. 6 om Oppdragsundervisning og om Egenbetaling) gjelder det norske gratisprinsippet også fullt ut med hensyn til så vel deltakelse i Erasmus Mundus-programmer som ved alle andre typer felles program og fellesgrader.

NTNUs deltakelse i et Erasmus Mundus- program skal altså skje uten å bryte det gjeldende gratisprinsippet i universitetsloven § 7-1, som sier at ingen norske statlige universiteter og høyskoler kan kreve egenbetaling fra studenter for ordinære utdanninger som fører fram til en grad eller yrkesutdanning.

Ved Erasmus Mundus-godkjente samarbeidsprogram, og eventuelle andre typer samarbeidsprogram, vil det ofte kunne være andre utenlandske utdanningsinstitusjoner som har adgang til å kreve egenbetaling (tuition fees). Konsortiets koordinatorinstitusjon, eller den institusjonen som konsortiet i fellesskap utpeker, vil da kunne forestå denne innkrevningen slik at studentene kan forholde seg til kun en institusjon.

Her anfører vi at NTNU etter skriftlig forespørsel i forbindelse med den politiske ledelsen i Kunnskapsdepartementet sitt dialogmøte med NTNU-ledelsen medio april 2007 har fått en ytterligere avklaring på dette i form av brev av 30.07.07 fra departementet. Her presiseres det at de gjeldende bestemmelsene om egenbetaling gitt i § 7-1 i lov av 01.04.05 om universiteter og høyskoler og departementets forskrift av 15.12.05 innebærer "at det ikke kan kreves egenbetaling fra den enkelte student *verken direkte eller indirekte* når vedkommende student deltar i studieprogram som fører frem til grad eller yrkesutdanning." Det er også henvist til denne avklaringen på side 10 i UHRs håndbok (jfr. lenke).

Masteroppgaven skal være på minimum 30 studiepoeng.

Når det gjelder fellesgrader kan Styret godta at mindre enn 60 studiepoeng avlegges ved NTNU. Styret har tidligere godtatt fellesgrader der 30 stp skulle avlegges ved NTNU. Styret tar endelig stilling til dette i hver enkelt sak. Jfr. forskrift om godskriving av høyere utdanning av 10.04.06, § 4.

Den enkelte institusjons regelverk skal legges til grunn angående gjennomføring av eksamener/ vurderinger, gjentak, sykdomsforfall, sensurering og brudd på studie-/eksamensregler.

I S-sak 23/07 den 28.03.07 om Erasmus Mundus-søknader vedtok Styret at det ved senere Erasmus Mundus-søknadsrunder skal legges fram en samlet sak for Styret, i god tid før søknadsfristen.

Disse samlesakene skal da gjelde alle planlagte søknader om deltakelse i fellesgrader/joint degrees (tilsvarende med hensyn til double degrees eller multiple degrees) via Erasmus Mundus og eventuelle andre godkjennings- og finansieringsordninger.

Styret bestemte i samme vedtak (S-23/07) at fakultetet må gjennomføre sin deltakelse i slike programmer innenfor sine ordinære budsjetttrammer, og at det ikke kan påregnes økt basisuttelling ved opprettelse av nye emner.

Styret vedtok også at antall studieplasser på slike programmer må tas av fakultetets samlede opptaksrammer.

Studenter ved fellesprogram og fellesgrader vil bli tatt opp ved de institusjonene de skal følge undervisning. Ved Erasmus Mundus-programmer vil studentene søke kun til programmet ved det som benevnes som konsortiets koordinatorinstitusjon. Avklaring av søknads- og behandlingsprosedyrene for

øvrige omkring Erasmus Mundus-opptak og tilsvarende opptak må være en del av samarbeidsavtalen mellom konsortiedeltakerne.

For øvrig gjør vi oppmerksom på at det gjennom EM II også vil være adgang til å søke om midler til andre typer internasjonale samarbeidstiltak. Dette gjelder for eksempel såkalte IP-opplegg, Intensive Programmer, der omfanget er noe mindre og det kan dreie seg om for eksempel et samarbeid om et særskilt emne som skal inngå i den enkelte deltakers øvrige studieprogram (se lenkesamlingen).

14) Markedsvurdering

Fakultetet må så langt det lar seg gjøre framlegge en realistisk vurdering av markedet og rekrutteringsgrunnlaget med hensyn til det foreslåtte studieprogrammet. I denne vurderingen må det nye tilbudet drøftes i forhold til eventuelle andre foreliggende og/eller sammenlignbare planlagte studietilbud, det være seg ved NTNU eller andre norske utdanningsinstitusjoner samt utenlandske. Ved internasjonale, engelskspråklige tilbud skal eventuelle bistandsmessige betraktninger også inngå her.

15) Særskilte programaspekter

Dersom det er andre spesifikke forhold knyttet til det aktuelle studieprogrammet, ut over det som følger av de forutgående punktene, som krever spesiell oppmerksomhet skal det redegjøres for disse.

Som nevnt innledningsvis ønsker Studieavdelingen å stille seg til disposisjon for fagmiljøene undervegs i prosessene med utvikling av nye og attraktive studieprogram, slik at vi gjerne ser at dere kontakter oss ved behov for råd og bistand.

Henvisninger/lenkesamlinger:

<http://www.ntnu.no/studier/reglementer>, hvor vi har samlet en rekke sentrale lover, forskrifter og regler

<http://siu.no/no/Programoversikt/EU-program/Erasmus-Mundus>, mht nærmere ang. Erasmus Mundus

http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/handbok_for_felles_gradssamarbeid
(Universitets- og høgskolerådets håndbok for felles gradssamarbeid)

<http://www.ntnu.no/adm/styret>, hvor en etter kronologi kan finne alle styrevedtak ved NTNU
-jfr f.eks. S-sak 32/04 (08.06.04) om generelle retningslinjer for internasj. masterprogr. ved NTNU, og
-S-sak 72/06 (16.11.06) om a) Kriterier og vurderinger for videreutvikling av eksisterende portefølje og
b) Kriterier for etablering/utvikling av nye studieprogram, samt
-S-sak 23/07 (28.03.07) om generelle prinsipper ved NTNU-deltakelse ved Erasmus Mundus-søknader

Aktuelle lover, forskrifter og rundskriv for øvrig:

-Forskrift om egenbetaling av 15.12.05 (gjeldende f.o.m. 01.01.06);
<http://www.lovdato.no/for/sf/kd/kd-20051215-1506.html>

- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning;
<http://www.lovdato.no/for/sf/kd/kd-20100201-0096.html>
(vedtatt 01.02.10 av Kunnskapsdepartementet, og erstatter tidligere Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høgskoler).

-Rundskriv som omtaler og kommenterer den nye forskriften av 01.02.10 har nr. F-08-10 og finnes her;
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rundskriv/2010/Rundskriv-F-08-10-Forskrift-om-kvalitetssikring-og-kvalitetsutvikling-i-hoyere-utdanning-og-fagskolcutdanning.html?id=592844>

-Rundskriv F-20-07 Reglement om statlige universiteter og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer; jfr. ad oppdragsundervisning; (gjeldende f.o.m. 01.01.2008);
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rundskriv/2007/rundskriv-f-20-07-reglement-om-statlige-.html?id=495305>

Studieavdelingen

Dato
21.06.2010Referanse
2010/642/JIR

Notat

Til:	-Det humanistiske fakultet, -Det medisinske fakultet, -Fakultet for arkitektur og billedkunst, -Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk, -Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi, -Fakultet for naturvitenskap og teknologi, -Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse
Kopi til:	-FUL, -FUS, -Utd.utv.
Fra:	-Studieavdelingen

Studieprogramporteføljen 2011/2012 - Runde 1 - Styrets og Rektors tilbakemeldinger til fakultetene

Styret gjorde 09.06.2010 følgende vedtak i S-sak 42/2010; "Studieprogramporteføljen 2011/2012 – Runde 1":

1. *Styret slutter seg til Rektors tilbakemeldinger til fakultetene i notat av 27.05.10 om de foreløpige endringsforslagene til studieprogramporteføljen for studieåret 2011/2012.*
2. *Styret ber Rektor foreta justeringer i følgende styringsverktøy, i tråd med de signaler som er kommet fram gjennom de prosesser som er belyst i notat av 27.05.10:*
  - kriterier og vurderinger for utvikling/avvikling i studieprogramporteføljen
  - kriterier for utvikling/etablering av nye studieprogram
  - kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene i forbindelse med etableringen av nye studieprogram (bachelor- og masterprogram)
3. *Styret ber fakultetene sende inn sine endelige forslag om endringer i studieprogramporteføljen for studieåret 2011/2012 innen 10.09.2010 i tråd med de tilbakemeldinger og føringer som følger av punkt 1 og 2."*

Styrets og Rektors tilbakemeldinger til fakultetenes foreløpige endringsforslag (jif vedtakets punkt 1) følger i Rektors notat av 27.05.2010 tilhørende S-sak 42/2010; "Studieprogramporteføljen 2010/2012 – Runde 1."; http://www.ntnu.no/styret/saker_prot/09.06.10web/Sakskart100609.htm;
http://www.ntnu.no/styret/saker_prot/09.06.10web/42.10.doc - <http://www.ntnu.no/adm/styret/saker>.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@adm.ntnu.no	Hogskoleringen 1	+47 73 59 52 00	Jon Inge Resell
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 52 37	Tlf: +47 73 59 52 59

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Vi ber om at fakultetene følger opp i tråd med de nevnte tilbakemeldinger til de enkelte forslag, og at at de endelige forslagene **oversendes til Studieavdelingen i ePhorte-saksnr. 2010/642 innen 10. september 2010** med henblikk på Styrets endelige runde 2-behandling 08. oktober 2010.

Vi anmoder sterkt om at denne fristen blir overholdt, og minner samtidig om at de endelige forslagene også skal forelegges forvaltningsutvalgene, Utdanningsutvalget og Dekanmøtet før Rektor kan ferdigstille saken for framleggelse i Styret.

Når det gjelder Rektors justeringer i styringsverktøyene nevnt i vedtakets punkt 2 vil reviderte versjoner av disse bli oversendt fakultetene noe senere i sommer.

Med vennlig hilsen

Anne Rossvoll
Studiedirektør

Jon Inge Resell
Seniorrådgiver

Vedlegg:

-Rektors notat (inkl. alle vedleggslenker) av 27.05.2010 tilhørende S-sak 42/2010;
"Studieprogramporteføljen 2011/2012 – Runde 1"

NOTAT

Til: Styret
Fra: Rektor

Om: **STUDIEPROGRAMPORTEFØLJEN 2011/2012 – RUNDE 1**

1. TILRÅDING

1. *Styret slutter seg til Rektors tilbakemeldinger til fakultetene i notat av 27.05.10 om de foreløpige endringsforslagene til studieprogramporteføljen for studieåret 2011/2012.*
2. *Styret ber Rektor foreta justeringer i følgende styringsverktøy, i tråd med de signaler som er kommet fram gjennom de prosesser som er belyst i notat av 27.05.10:*
  - kriterier og vurderinger for videreutvikling av eksisterende portefølje
  - kriterier for utvikling/etablering av nye studieprogram
  - kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene i forbindelse med etableringen av nye studieprogram (bachelor- og masterprogram)
3. *Styret ber fakultetene sende inn sine endelige forslag om endringer i studieprogramporteføljen for studieåret 2011/2012 innen 10.09.2010 i tråd med de tilbakemeldinger og føringer som følger av punkt 1 og 2."*

2. BAKGRUNN

2.1 TIDSPLAN OG KRITERIER

Her er prosessen for arbeidet med studieprogramporteføljen:

Rektorbrev til fakultetene	Fakultet og institutt – SA-konsult. Avkl. mell. fak.	Frist 1 for fak.	Styre-vedt. 1, etter forv.utv., utd.utv. og dekanmøte	Rektorbrev til fakultetene	Frist 2 for fak. SA-konsult. Fak. og inst Endl. avkl. mell. fak.	Styre-vedt. 2, etter forv.utv., utd.utv. og dekanmøte	Styre-vedt. 3, etter forv.utv., utd.utv. og dekanmøte
12.01.10 m/ krav.-spek. rev. pr. 01-2010	jan.-april	Foreløpige forslag: 01.05.10 Egen EM-frist: 01.03.10	09.06.10: Signaler til fak. Eget S-vedt om EM-søknadene: 18.03.10 EU-frist: 30.04.10	Ultimo juni Styrets signaler viderebefordres samt rev. kriterier og krav.spek. pr. 06-2010	10.09.10: Endelige program-forslag (oppr. og nedl. samt omstrukt.)	08.10.10: Endelige program-vedtak (oppr. og nedl. samt omstrukt.)	10.11.10 el 07.12.10: De samlede opptaks-ramme fordelinger vedtas (nye og eksist.)

I forbindelse med videreutviklingen av fakultetenes studieprogramporteføljer og utdanningsvirksomhet de kommende årene fastsatte Styret i S-sak 72/06 16.11.06 **styringsverktøy for studieprogramporteføljen** (jf punkt 3.4 i dette notatet). Dette i form av noen overordnede kriterier og retningslinjer for utviklingen av vår *samlede* studietilbudsportefølje:

- a) –*videreutvikling av eksisterende portefølje, og*
- b) –*utvikling/etablering av nye studieprogram*

I tillegg har vi:

Kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene i forbindelse med etableringen av nye studieprogram (bachelor- og masterprogram).

Denne kravspesifikasjonen revideres hvert halvår (i hhv januar og juni) i henhold til blant annet endringer i forskrifter osv. Kravspesifikasjonen er et felles KVASS-verktøy, og har vært revidert av studiedirektøren.

Intensjonen med disse styringsverktøyene er å bidra til en god kvalitetssikring av de kontinuerlige prosessene med utviklingen av studietilbudsporteføljen og følgelig resultatene av disse prosessene.

Rektor ønsker å foreta noen mindre men sentrale justeringer i de overfornevnte styringsverktøyene, og ber om Styrets tilslutning til dette. Behovet for disse justeringene har kommet fram i tilknytning til arbeidet med porteføljeutviklingen og med kvalitetsmeldingen samt i forbindelse med en del særskilte vurderingsarbeider som Rektoratet har fått gjennomført. Endringsforslagene er kommentert under de etterfølgende vurderinger, jf pkt 3.4 - Forslag til justeringer i styringsverktøy.

2.2 OVERSIKT OVER FAKULTETENES FORELØPIGE RUNDE 1-FORSLAG TIL ENDRINGER I STUDIEPROGRAMPORTEFØLJEN 2011/2012

Fakultetenes forslag om endringer i studieprogramporteføljen i studieåret 2011/2012 følger vedlagt i sin helhet i fakultetenes ekspedisjoner i medfølgende vedleggslenker; jf bakerst i dette notatet.

For oversiktens skyld har vi satt sammen forslagene til konkrete endringer i etterfølgende tabell:

<i>Fak.</i>	<i>Årsstudium og bachelorprogram</i>	<i>Masterprogram og profesjonsstudier</i>	<i>Internasjonale masterprogram</i>
AB	-ingen endringer	-nytt 2-årig masterprogr. i arkitektur; en formalisering av direkte eksterne opptak til 4. årskurs i det 5-årige profesjonsstudiet i arkitektur; master i arkitektur/sivilarkitekt (som har vært praktisert de siste 4 år)	-ingen endringer
DMF	-ingen endringer	-nytt 2-årig, erfaringsbasert masterprogram med foreløpig arbeidstittel "forebygging og behandling av overvekt", ved Institutt for kreftforsk. og molekylær medisin (IKM)	-ingen endringer

HF	<p>-nytt årsstudium i teknologi og samfunn</p> <p>-omstrukturering v/ deling av bachelorprogr. i filmvitenskap og mediproduksjon i hhv:</p> <ul style="list-style-type: none"> -filmvitenskap -film- og videoproduksjon 	<p>-nytt 5-årig lektorutdanningsmasterprogram i estetiske fag</p> <p>-omstrukturering v/ deling av eksist. 2-årige masterprogram i tverrfaglige kulturstudier i hhv:</p> <ul style="list-style-type: none"> -kultur og kjønnsstudier -teknologi, kunnskap og samfunn <p>-fakultetet finner <i>ikke</i> gr.lag for å opprettholde tidligere forslag om om vertsfakultet for nytt 2-årig masterprogram i audiologi i hht de foretatte horisontale ledelsesavklaringer mellom HF SVT og IME som har vist at de samlede nødv. ressurser for å kunne realisere studieplanen <i>ikke</i> vil kunne stilles til rådighet</p>	<p>-EM-fellesgradssøknad; international master in dance knowledge, practice and heritage; choreomondus (jf S-saksvedtak 22/10 om Erasmus Mundus-søknader - EM-søknader)</p> <p>-videreføringssøknad EM-fellesgrad master in applied ethics samt tilsv. ny på ph.d-nivå (S-saksvedtak 22/10)</p> <p>(-overføring av MSc in Globalization fra HF til SVT vurderes; jf under SVT)</p>
IME	-ingen endringer	-ingen endringer	<p>-videreføring av EM-fellesgraden MSc in security and mobile computing - NorSecMob ← S-22/10 →</p> <p>-EM-fellesgradssøknaden; master in inform. systems; ble trukket før EU-fristen 30.04.10</p>
IVT	-ingen endringer	-ingen endringer	-nytt 2-årig fellesprogram (ikke fellesgrad); nordic master programme in maritime engineering (innenfor nordic five tech-alliansen)

NT	-ingen endringer	-foreslår nedleggelse av internasj. masterprogram MSc in medical technology i sin nåværende form (NT er vertsfak.)	-EM-fellesgradssøknad; internasj. MSc in aquaculture (S-saksvedtak 22/10)
SVT deling av bsv som ønskes bevart; men da uten de 9 oppt- for- dypn. som nå	-nytt årsstudium i pedagogikk -nytt årsstudium i psykologi -nytt årsstudium i sosialantropologi -9 nye bachelorprogram, hhv bachelor i: -geografi med to studieretninger i hhv naturgeo. og samfunnsgeo. -bevegelses- og idrettsvitenskap -pedagogikk -psykologi -samfunnsøkonomi -sosialantropologi -samfunns- og idrettsvitenskap -sosiologi -statsvitenskap	-nytt 2-årig masterpr.; lærerprofesjon og yrkes- Utøvelse -navneendr. fra master i fagdidaktikk til master i fag- og yrkesdidaktikk + ny studieretning i yrkesdidaktikk -nytt 2-årig masterprogr. i HMS innen realfaglige mastergrad -nytt 2-årig masterprogr. i entreprenørskap innen realfaglige mastergrad -nytt 2-årig masterprogr. i rådgivn. i hht nedl. av tilsv. studieretningstilbud under masterprogram i pedagogikk	-overføring av MSc in Globalization fra HF til SVT

2.3 OVERSIKTER OVER DEN SAMLEDE EKSISTERENDE STUDIEPROGRAM- PORTEFØLJE

For å få et bedre oversiktsbilde av den samlede nå-situasjonen når det gjelder vår samlede portefølje har vi ved Studieavdelingens FS-gruppe fått utarbeidet noen statistikker og grafer.

Vi viser til særskilt vedleggslenke til disse statistikkene bakerst i dette notatet.

Vi ser av disse at antall studieprogram har økt fra 179 til 258 fra 2003 til 2009, men her inngår også ph.d.-program og del av denne økningen følger av at mange studieretninger har blitt omgjort til egne studieprogram på både bachelor- og masternivå. Antallet toårige masterprogram har økt i denne perioden, og 117 av 258 er toårige masterprogram. Teknologi og samfunnsvitenskap er de største fagområdene når det gjelder antall studenter.

Prorektor for utdanning og læringskvalitet ønsker å *videreutvikle* disse statistikkene framover for å kunne gi enda bedre oversikt.

3. VURDERING

3.1 ARBEID MED HELHETLIG PERSPEKTIV PÅ PORTEFØLJEN

Det har de siste årene vært lagt opp til en samlet vurdering av endringene i studieprogramporteføljen. Tidligere kom endringene gjennom ulike styresaker fortløpende gjennom hele året. Intensjonen med en samlet totrinnsbehandling er at en bedre skal kunne se hvilken retning utviklingen går og at en skal kunne gi signaler til fakultetene for de endelige opprettelser.

For å få et mer **helhetlig perspektiv** på dette arbeidet har vi fått utarbeidet de statistikkene som er omtalt under det foranstående punkt 2.3 og som belyser **det foreliggende totalbildet**, se vedleggslenkesamling bakerst i dette notatet.

Styret vedtok i S-sak 39/08 at kriteriene for videreutvikling av eksisterende portefølje og utvikling og etablering av nye studieprogram samt kravspesifikasjon blir revidert i lys av Rektors sentralt, koordinerte vurderingsarbeid. Dette arbeidet har blant annet foregått i form av en arbeidsgruppe som har sett på den såkalte små fag-problematikken og en annen gruppe som har sett på utfordringene omkring tverrfaglighet i studieprogramporteføljen vår. I tillegg har arbeidet med implementeringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket avstedkommet et sterkere fokus på læringsmålene for alle våre ulike studieprogrammer. I tillegg har som nevnt behovet for dette kommet fram gjennom det årvisse arbeidet med porteføljeutvikling og kvalitetsmelding. Som en oppfølging av dette arbeidet og i lys av det som har kommet fram gjennom de årvisse utviklingsprosesser ønsker Rektor å foreta noen mindre men sentrale justeringer av styringsverktøyene, og vi kommer nærmere tilbake til vurderingene omkring de ønskede justeringene under punkt 3.4 - Forslag til justeringer i styringsverktøy.

3.2 HOVEDINTRYKK FRA – OG GENERELLE KOMMENTARER TIL - FAKULTETENES FORELØPIGE RUNDE 1-FORSLAG

(jf oversiktstabellen foran under punkt 2.2 og vedleggslenkesamlingene bakerst i dette notatet, der fakultetenes fullstendige framlegg er samlet)

Når det gjelder uttalelsene fra henholdsvis:

- Forvaltningsutvalget for lærerutdanningene (FUL).
- Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS).
- Utdanningsutvalget (UU) og
- Dekanmøtet (DM)

viser vi også til vedleggssamlingene bakerst i dette notatet.

Vi ser at det foreslås nye, konkrete tilbud innenfor områdene helse , lærer og teknologi, og at der er en internasjonal orientering (jf Erasmus Mundus og N5T). Videre at det legges opp til kvalitetsforbedringer i form av omstrukturering, som ved de samfunnsvitenskapelige bachelorstudiene ved SVT-fakultetet. Vi registrerer at det fortsatt er utfordringer knyttet til tverrfakultære tiltak, og vi kan

slå fast at det foreslås opprettet få nye tilbud vurdert i forhold til den samlede porteføljen. Det foreslås flere opprettelser enn nedleggelse, slik at vi altså får en fortsatt vekst i det samlede studieprogram-porteføljetilbudet.

Innretningen på de foreslåtte endringer er med andre ord et godt bidrag med hensyn til oppfølging av fakultetenes og NTNUs strategi, og innretningen er også en god oppfølging av departementets signaler ut fra hvilke utdanningsområder det har vært bevilget økte studieplasser til.

De fleste av de foreslåtte, nye studieprogrammene er imidlertid omgjøring av eksisterende studieretninger som også er egne opptaksalternativer fra før. Studieretninger i grunnutdanningstilbud er som hovedregel egne opptaksalternativer i SO (Samordnet Opptak) på lik linje med egne programopptak, dvs studieretninger innenfor bachelorprogrammer og femårige masterprogrammer. Opptak til våre toårige masterprogrammer, enten det er til program eller til underliggende studieretning som er eget opptaksalternativ, skjer som hovedregel lokalt.

Når studieretninger omgjøres til studieprogram blir følgelig ikke nødvendigvis det samlede porteføljetilbudet utvidet, slik at en økning av antall studieprogram i seg selv er ikke et automatisk uttrykk for en tilsvarende økning i totalporteføljen.

Både i forvaltningsutvalgene, Utdanningsutvalget og Dekanmøtet ble dette forholdet belyst, og det ble gitt uttrykk for at det er fordelingen av den samlede tids- og ressursbruken mellom utdanning og forskning innenfor de totale ressurser en har til disposisjon som er det sentrale i denne sammenheng. Det kan framholdes at det i henhold til vår IFM-modell i praksis opp til det enkelte fakultet å foreta disse prioriteringene, men når det legges opp til en nedskalering av ressursbruken til sentraladministrasjonen til fordel for fakultetene er det et uttrykk for et ønske om mer satsing på universitetets primæroppgaver framfor dets tjenestefunksjoner.

Det registreres at en del av forslagene om omgjøringer fra studieretninger til studieprogram begrunnes i behovet for mer spesifikke læringsmål som følge av implementeringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverktøyet. Her vil vi anføre at dette behovet godt kan ivaretas av spesifikke læringsmål knyttet til den enkelte studieretning, slik dette er tenkt lagt opp.

Når det gjelder Erasmus Mundus-søknadene vil svarene på om disse ulike konsortiesøknadene er imøtekommet være gitt innen den endelige runde 2 i høstsemestret 2010 (jf S-saksvedtak 22/2010 18.03.2010). Vi har hatt en del EM-søknadsinvolvementer de siste årene, og Studieavdelingen tar sikte på å avholde et felles erfaringsseminar i det kommende høstsemestret der både de som har fått etablert EM-programmer og de som har søkt uten å få innvilget sin søknad kan delta. Her vil vi fokusere på hva fagmiljøene mener å ha fått ut av sine EM-erfaringer vurdert ut fra den tid og de ressurser som har gått med til denne aktiviteten. Selv om noe av intensjonen med EM-programmer er gjenbruk av emner bør vi se nærmere på våre samlede internasjonale tilbud og forholdet mellom disse. Innvilgelse av og deltakelse i EM-fellsgradprogram er i seg selv et solid kvalitetsstempel og anses som meget god merkevarebygging av de samarbeidende konsortieinstitusjoner.

I forbindelse med evalueringen av vår internasjonale masterprogramportefølje i 2008 (jf S-saksvedtak 43/08) ble det gitt uttrykk for at det var en del å hente på rekrutteringsvirksomheten når det gjelder våre internasjonale masterprogrammer og det ble tatt til orde for en nærmere evaluering av disse programmene, og i denne sammenheng ser vi at NT-fakultetet som vertfakultet nå foreslår å legge ned det internasjonale masterprogrammet i medisinsk teknologi i sin nåværende form (jf kommentarene under punkt 3.3.6 – NT). Både dette programmet og mange av våre øvrige egne internasjonale masterprogram har relativt få studenter. Når det gjelder Erasmus Mundus-programmene er imidlertid søknadsmengden meget god både kvantitativt og kvalitativt (jf S-sak 22/2010 18.03.2010).

Det fremmes av og til ønske om tildeling av ny basisbevilgning ved opprettelse av nytt studieprogram. Vi anfører i denne forbindelse at det ikke er noen automatikk i at et nytt studieprogram utløser noen ny basisbevilgning til fakultetet, men dersom departementet eventuelt tildeler NTNU basisbevilgning i forbindelse med eventuell tildeling av ytterligere nye studieplasser til noen av våre studieområder, så vil denne naturlig nok kunne utløse ny basisbevilgning i vår interne IFM-modell. For øvrig viser vi til at det er startet en sentral gjennomgang av vår IFM-modell.

Videre viser til kommentarene under punkt 3.4 - Forslag til justeringer i styringsverktøy, der vi blant annet kommer inn på forholdet mellom utdanningstilbud og forskningsmiljøer samt tverrfaglighet.

Med hensyn til utfordringene omkring tverrfakultær og tverrfaglig utdanningsvirksomhet viser vi til vurderingene under det etterfølgende punkt 3.4 – Forslag til justeringer i styringsverktøy.

Vi viser for øvrig til kommentarene under de fakultetsvise punktene i de etterfølgende pkt 3.3.1-3.3.7.

3.3 REKTORS ANBEFALINGER TIL DEN VIDERE OPPFØLGING AV DE ENKELTE FORELØPIGE FORSLAG

Vi viser til vedleggslenkene bakerst i dette notatet, der fakultetenes fullstendige ekspedisjoner og vedlegg er samlet.

3.3.1 FAKULTET FOR ARKITEKTUR OG BILLEDKUNST

De siste fem årene (inkludert årets opptak til studieåret 2010/2011) har AB-fakultetet hatt direkte, eksterne opptak til det fjerde årskurset i det femårige, integrerte masterprogrammet i arkitektur (sivilarkitektstudiet) i form av særskilte opptaksrammer.

Fakultetet ønsker nå å formalisere dette opptaket til et eget studieprogram, og dette vil da kunne bli aktuelt for første gang fra og med studieåret 2011/2012.

Forslaget er utformet i henhold til malen i kravspesifikasjonen for nye studieprogram.

Dette vil være en parallell til de parallelle toårige master i teknologi-programmene (sivilingeniørstudiet) som vi har til de femårige master i teknologi-programmene. Før disse parallelle toårige teknologiprogrammene ble opprettet ble det foretatt eksterne opptak inn i det fjerde årskurset i sivilingeniørstudiet på samme vis som praksis nå er ved sivilarkitektstudiet. Både de som følger de femårige, integrerte studieløpene og de som kommer inn utenfra til de toårige, spesialtilpassede, parallelle programmene blir uteksaminerte som master i teknologi/sivilingeniør. Like fullt er dette pr definisjon separate studieprogram og også to separate grader (en femårig og en toårig), slik at AB-fakultetets forslag her dreier seg i praksis både om ny studieprogramoppsett og gradsoppsett.

Ut fra ønsket om en tilpasning til sine internasjonale samarbeidspartnere anfører AB-fakultetet kort at en vurderer å dele det femårige arkitektstudiet i et bachelor- og et masterprogram, men dette foreslås altså ikke nå i denne omgang slik at dette anses som noe som kan være aktuelt på litt lengre sikt.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor anbefaler at det fra og med opptaket til studieåret 2011/2012 tas sikte på å opprette toårig parallelt masterstudieprogram i arkitektur (sivilarkitekt) ved AB-fakultetet, ved at de eksterne opptakene til fjerde årskurs i det femårige arkitektstudiet omgjøres til særskilte programopptak med egne opptaksrammer.

Rektor ber om at AB-fakultetet ved oversendelsen av de endelige endringsforslagene for studieåret 2011/2012 til høsten 2010 (runde 2) gir en nærmere vurdering av sitt samlede rekrutteringsgrunnlag til arkitektstudiene framover under hensyntaken til ovenfornevnte programopprettelse.

Rektor ber videre om at AB-fakultetet samtidig gir en nærmere vurdering av sin anførsel om at en på sikt vurderer å foreta en deling av det femårige arkitektstudiet i et bachelor- og masterprogram.

3.3.2 DET MEDISINSKE FAKULTET

DMFs forslag om opprettelse av et nytt, erfaringsbasert masterprogram på 120 studiepoeng med arbeidstittel *"forebygging og behandling av overvekt"* ønskes opprettet fra og med studieåret 2011/2012, og det legges opp til modulbaserte samlinger og nettbasert fjernundervisning der studentene skal kunne velge om de ønsker å ta enkeltemner som videreutdanning eller om de ønsker å ta hele mastergradsprogrammet.

Forslaget er utformert med utgangspunkt i kravspesifikasjonen for nye studieprogram, og fakultetet dokumenterer både godt strategisamsvar og sterke samfunnsrelevans i sin forslagsframleggelse.

Fakultetet skisserer i framsettelsen av sitt programforslag (jf vedlegget til fakultetets ekspedisjon) et eventuelt opplegg med muligheten for at noen kan ta en 90 studiepoengs mastergrad og andre en 120 studiepoengs mastergrad. Dette ved at studentene gis mulighet til å velge mellom en 30 studiepoengs masteravhandling som kvalifiserer til en 90 studiepoengs mastergrad eller en 45 eller 60 studiepoengs masteroppgave som kvalifiserer til en 120 studiepoengs mastergrad. Videre at studenter om ønsker en 120 studiepoengs modell må gjennomføre kurs i vitenskapsteori, forskningsmetode og analyse og da skrive en 45 eller 60 studiepoengs masteravhandling.

DMF anfører at studieprogrammet søkes finansiert med eskterne midler hovedsakelig i form kursavgift, men med mulig delfinansiering fra Helse og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet.

Erfaringsbaserte masterprogrammer kan være fra 90 til 120 studiepoeng, og det er adgang til å kunne ta egenbetaling. Tillatelse til å ta egenbetaling gis av Styret, og nivået på egenbetalingen må fastsettes av Styret eller den Styret delegerer dette til. Praksisen ved NTNU har vært at Styret har delegert det sistnevnte til Rektor, og ikke til det enkelte fakultet, når det har gitt tillatelse til programopprettingen og adgang til egenbetaling.

Vi ser behovet for fleksibilitet men anbefaler ikke å følge videre opp det skisserte opplegget med ulike omfang på masteravhandlingen i programmet. Med et felles opplegg på 120 studiepoeng og en masteravhandling på 30 studiepoeng vil alle som fullfører dette masterprogrammet ha mulighet til å bli tatt opp til et ph.d.-program og følgelig kunne fortsette med forskning. Vi anbefaler derfor at fakultetet fortsetter sitt utviklingsarbeid i tilknytning til dette erfaringsbaserte masterprogrammet med utgangspunkt i dette.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor anbefaler at DMF fortsetter sitt utviklingsarbeid med sikte på opprettelse av erfaringsbasert masterprogram på 120 studiepoeng med foreløpig arbeidstittel "master i forebygging og behandling av overvekt" fra og med studieåret 2011/2012, og at endelig forslag oversendes ved runde 2 H-2010.

Rektor ber om det i dette videre utviklingsarbeidet tas sikte på et felles opplegg med hensyn til et totalomfang på 120 studiepoeng og et omfang på masteravhandlingen på 30 studiepoeng.

3.3.3 DET HUMANISTISKE FAKULTET

HF foreslår omgjøring av noen studieretninger til studieprogram, se tabell under punkt 2.2 - Oversikt over fakultetenes foreløpige forslag og fakultetets fullstendige forslagsframsettelser i vedleggslenke. De foreløpige forslagene er framsatt med utgangspunkt i kravspesifikasjonen for nye studieprogram.

Fakultetet anfører at siden disse tilbudene også i sin nåværende form er egne søkealternativer med separate opptakskvoter (egne "opptaksprogram"), så vil ikke disse programoppsettene ha nevneverdige ressursmessige konsekvenser verken faglig/undervisningsmessig eller administrativt. Videre anfører fakultetet at kvalifikasjonsrammeverket med de føringer dette gir for beskrivelser av mål og læringsutbytte vil forsterke behovet for en organisering som bedre samsvarer med det faktiske faglige innhold i studieprogrammene, og at dette er svært relevant for begge forslagene til deling av eksisterende studieprogram. HF påpeker videre viktigheten av deres ønske om å øke synligheten på den faglige profilen innenfor studieretningene, dette spesielt mht deling av masterprogrammet i tverrfaglige kulturstudier. HF poengterer når det gjelder delingen av bachelorprogrammet i filmvitenskap og medieproduksjon at dette handler om behovet for å synliggjøre at dette i realiteten utgjør to ulike studier med til dels svært ulike læringsmål og at det er et tydelig læringspedagogisk skille mellom de to studieretningene som nå altså foreslås opprettes som egne studieprogram.

Implementeringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket og vårt opplegg i forbindelse med det snart avsluttede pilotprosjektet for dette åpner for at en kan ha særskilte læringsmål for underliggende studieretninger under samme studieprogram. Vi har forståelse for HF's argumentasjon for behovet for økt synlighet og faglig tydelighet, men så lenge det er egne opptaksalternativer kan en ha separate opptakskrav enten det dreier seg om opptak til en studieretning eller et studieprogram.

Fakultetets forslag om opprettelse av nytt femårig lektorprogram i estetiske fag er en oppfølging av FULs (Forvaltningsutvalget for lærerutdanningen ved NTNU) tidligere forslag, og er godt forankret i så vel våre egne strategier som samfunnsrelevans i henhold til skoleverkets behov. Med dette tilbudet på plass vil NTNU ha masterprogrammer i lektorutdanning innenfor så vel realfag, språkfag, samfunnsfag, historie, geografi samt estetiske fag, slik at vi kompletterer dette tilbudet i henhold til den faglige disiplinbredden ved vårt universitet. FUL slutter seg naturlig nok fortsatt til dette forslaget.

Når det gjelder våre 5LU-programmer generelt har så vel FUL som Utdanningsutvalget sluttet seg til intensjonen om innføring av den nye 5LU-modellen. Denne modellen går ut på å få en enda sterkere "rød lærerprofesjonstråd" gjennom hele studiet ved at PPU-en spres mer gjennom hele studieløpet og ved at det opprettes enkelte egne parallelle emner og/eller egne tilhørende øvinger for lektorstudentene. På dette viset ønsker en også å få hele studiet finansiert som profesjonsstudium fra sentralt hold, i motsetning til i dag hvor dette gjelder for kun det ene av de fem studieårene i utdanningen. Det nye 5LU-programmet i estetiske fag kan selvsagt etableres i henhold til nåværende studiemodell, men det ville være hensiktsmessig om studiet allerede fra starten av i studieåret 2011/2012 kunne opprettes fullt i tråd med den nye 5LU-modellen. I denne forbindelse vil Rektor peke på at en er i en prosess sammen med så vel SVT-fakultetet om den fagdidaktiske og praksisrelaterte delen som både SVT-fakultetet og de øvrige involverte fakultetene om den fagspesifikke delen med sikte på en avklaring omkring disse sentrale spørsmålene omkring finansieringen av implementering av den nye 5LU-modellen.

Når det gjelder HF-fakultetets avklaring av at en etter konsultasjoner med de aktuelle samarbeidsfakulteter ikke finner grunnlag for å gå videre med det tidligere forslaget om et nytt toårig masterprogram i audiologi reiser dette spørsmål om hvor vidt slike tiltak som Rektor og Styret har uttalt at

er strategisk interessant bør undergis en nærmere administrativ og økonomisk fra sentralt hold undervegs i prosessen fram mot endelig avklaring. I alle høve er det viktig at både de nødvendige vertikale og horisontale ledelsesavklaringer blir koordinert og foretatt på et tidligst mulig tidspunkt i slike prosesser.

I likhet med SVT foreslår også HF opprettet noen nye årsstudier. Opprettelse og nedleggelse av årsstudier foretas av Rektor, mens opprettelser og nedleggelse av studieprogram må foretas av Styret i hht vår studie-forskrift. Tilsvarende kan studieretninger opprettes av fakultet eller det studieplanfastsettende organ, men fastsettingen av opptaksrammefordelingene også til studieretninger som er søkealternativer foretas samlet av Styret i den årlige opptaksrammefordelingssaken i november/desember for det påfølgende studieår. På samme vis er det hensiktsmessig at vi får belyst de samlede endringer i studietilbudsporteføljen ved vår totrinnsbehandling av studieprogramporteføljen.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor anbefaler at HF-fakultetet arbeider videre med alle sine foreslåtte endringer i studietilbudsporteføljen i studieåret 2011/2012 i tråd med fakultetets foreløpige forslag og Rektors ovenforstående kommentarer, og at endelige forslag oversendes ved runde 2 H-2010.

3.3.4 FAKULTET FOR INFORMASJONSTEKNOLOGI, MATEMATIKK OG ELEKTROTEKNIKK

Vi viser S-sak 22/10 18.03.10 om Erasmus Mundus-søknader samt til tabelloversikten under punkt 2.2. i dette notatet, der det framgår at IME-fakultetets eneste endringsforslag med hensyn til studieprogramporteføljen for studieåret 2011/2012 er fakultetets involvering i EM.

I denne sammenheng registrerer vi at fakultetet før den eksterne EM-søknadsfristen 30.04.10 fant å trekke sin planlagte EM-søknadsdeltakelse med hensyn til det nye interpromise-programmet (erasmus mundus international programme for master in information system engineering).

Rektor vil peke på at det generelt sett, og også når det gjelder slike planlagte EM-involveringer som dette, er viktig at våre involverte fagmiljøer på et tidligst mulig tidspunkt kommer i inngrep med den respektive institutt- og fakultetsledelse med henblikk på utviklingsprosessen. Tilsvarende er det viktig at de administrative støttefunksjonene ved Studieavdelingen blir tidlig koplet på prosessen. Det er helt avgjørende med den nødvendige ledelsesforankring på alle nivåer for å sikre effektive og koordinerte søknadsprosesser ved slike eventuelle EM-deltakelser. I denne forbindelse viser vi til de prosessbeskrivelser m.v. som Studieavdelingen har lagt opp til i underpunktet om Erasmus Mundus-søknader under punkt 12 Fellesgrader og fellesprogram i Kravspesifikasjonen for utvikling av nye studieprogram, se vedleggslenkene bakerst i dette notatet.

Videre peker vi igjen på at IME-fakultetet vurderer sin deltakelse i NorSecMob-EM-programmet såpass vellykket at en går for en ny femårsperiode her, jf S-sak 22/10 18.03.10 og Studieavdelingens kommende EM-erfaringsseminar til høsten.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor viser til IME-fakultetets oppfølgninger av vedtaket ved behandlingen av S-sak 22/10 18.03.10, og avventer svaret på om NorSecMob-EM-programmet innvilges en ny femårsperiode.

3.3.5 FAKULTET FOR INGENIØRVITENSKAP OG TEKNOLOGI

IVT-fakultetet eneste endringsforslag for studieprogramporteføljen i studieåret 2011/2012 er fakultetets involvering i Nordic Master Programme in Maritime Engineering. FUS anbefaler at dette toårige internasjonale masterprogrammet etableres i henhold til de foreliggende planer.

Her anfører vi at fakultetet under den endelige runde 2 i fjor høst (S-sak 58/09) med henblikk på studieåret 2010/2011 ble anmodet om å gå videre med disse planene med sikte på en etablering fra og med høstsemesteret 2010, men det er altså nå på det rene at dette ikke vil bli realisert før fra og med høstsemesteret 2011.

Samarbeidspartnerne er ikke kommet fram til de endelige avtaleutkast for hvordan dette studietilbudet skal tilbys ennå, men dette må være plass innen den endelige runde 2-fristen i høstsemesteret 2010.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor anbefaler at IVT-fakultetet videreutvikler det forslåtte internasjonale masterprogrammet i tråd med de foreløpige framlegg, og peker på viktigheten av at de samarbeidende, nordiske utdanningsinstitusjonene i denne sammenheng kommer fram til endelige, omforente avtaler som alle partene må forholde seg lojalt til. Rektor ber om at det videreutviklede forslag legges fram ved runde 2 H-2010.

3.3.6 FAKULTET FOR NATURVITENSKAP OG TEKNOLOGI

Vi viser S-sak 22/10 18.03.10 når det gjelder NT-fakultetets EM-søknadsdeltakelse ved Erasmus Mundus International Master of Science in Aquaculture, og søknaden ble innsendt innen fristen 30.04.10.

NT-fakultetet viser til evalueringsgruppen som har sett på det internasjonale studieprogrammet i medisinsk teknologi og viser til at denne foreslår at "studietilbudet med internasjonal toårig master i medisinsk teknologi opprettholdes med fem spesialiseringsretninger, men med en organisering basert på klyngemodellen som vil gi studentene formell tilhørighet til eget fagmiljø." Vi viser til fakultetets ekspedisjon med den vedlagte evalueringsrapporten.

Med hensyn til fakultetets foreslåtte anvendelse av klyngemodellen viser vi til det anførte under punkt 3.4 Forslag til justeringer i styringsverktøy.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor viser til NT-fakultetets oppfølginger av vedtaket ved behandlingen av S-sak 22/10 18.03.10, og avventer svaret på om EM-søknaden innen Aquaculture innvilges.

Rektor ber om at fakultetet arbeider videre med endringene med hensyn til det internasjonale masterprogrammet i medisinsk teknologi i tråd med de føringene som følger av justeringene i noen av våre styringsverktøy, jf vedtakspunkt 2 og notatets punkt 3.4 – Forslag til justeringer i styringsverktøy.

3.3.7 FAKULTET FOR SAMFUNNSVITENSKAP OG TEKNOLOGILEDELSE

SVT-fakultetet viktigste endringsforslag går på omstruktureringen av deres bachelorprogram i samfunnsvitenskapelige fag (BSV). I dag består denne av ni ulike fordypninger/studieretninger som alle er egne søke- og opptaksalternativer gjennom SO. Fakultetet foreslår at disse ni studieretningene/

fordypningene omgjøres til ni egne studieprogram, slik at for eksempel bachelorprogram i samfunnsvitenskapelige fag med fordypning i statsvitenskap blir til bachelorprogram i statsvitenskap.

Samtidig foreslår fakultetet at det generelle bachelorprogrammet i samfunnsvitenskapelige fag (BSV) skal bestå.

Alle de foreløpige endringsforslagene fra SVT er framsatt i henhold til kravspesifikasjonen for nye studieprogram.

I dag kan en innenfor BSV ta to fordypninger på 82,5 studiepoeng slik at en kan bli kvalifisert til to ulike masterprogram, men ved de nye studieprogrammene vil en få en sterkere faglig profil på 90 studiepoeng og med sterkere fokus på anvendelse av faglig kunnskap og metode, slik at en får en masterinnretning kun inn mot det nye bachelorprogrammets benevnelse. Det ville i rekrutteringssammenheng være temmelig ugunstig både å opprette disse ni nye bachelorprogrammene og samtidig opprettholde de ni tilsvarende fordypningene, men fakultetet ønsker å beholde den generelle BSV med mulighet for to ulike fordypninger på 82,5 studiepoeng men da altså uten noen søkbare fordypningsalternativer.

Fakultetet anfører at de nye bachelorprogrammene vil innebære opprettelse av nye emner, endringer og nedleggelse av gamle emner, men at endringen ikke krever tilførsel av nye ressurser. SVT forventer videre at de nye studieprogrammene ikke vil gi store endringer i søkerinteressen, og peker på at studentene har etterlyst bedre fordypningsmuligheter innen sine respektive fagdisipliner. På bakgrunn av dette regner fakultetet med en mulig økt interesse for bachelorstudiene. Bachelorstudiene utgjør nesten 40 % av fakultetets totale opptaksramme og som rekrutteringsgrunnlag for de toårige mastergradsprogrammene er det meget viktig at disse fungerer godt.

På lavere grad tildeles områdegrader slik at det blir ingen endringer i at graden som tildeles her blir bachelor i samfunnsvitenskapelige fag, men det blir altså anført et studieprogram i stedet for en fordypning på vitnemålet.

Rektor har stor forståelse for fakultetets omstrukturering og begrunnelsene for denne. Like fullt kunne det ved den endelige runde 2 til høsten være ønskelig med en nærmere, helhetlig belysning av hvordan fakultetet ser for seg det *samlete forholdet* mellom fakultetets årsstudier, den generelle BSV og de nye bachelorprogrammene framover. Dette med henblikk på blant annet rekrutteringsgrunnlag, ressurstilgang, gjennomstrømming og rekruttering til mastergradsprogrammene.

Når det gjelder de foreslåtte endringene innenfor lærerutdanningene slutter Rektor seg til FULs anbefalinger i denne forbindelse, jf vedleggslenkene bakerst i dette notatet.

Fakultetet foreslår videre at det etableres nye studietilbud innen fagområdene HMS og entreprenørskap innenfor realfaglige mastergradsprogram. Dette forefinnes i dag innenfor programporteføljen innen mastergraden i teknologi/sivilingeniør, og tildeles ved SVT, men for å bli tatt opp til studieprogram og/eller -retninger som kvalifiserer til denne graden må en naturlig nok tilfredsstille de kravene som gjelder med hensyn til blant annet matematikk, statistikk, fysikk og IT innenfor sivilingeniørstudiet.

For å kunne gi adgang til disse studietilbudene også til studenter med realfaglig bakgrunn som ikke tilfredsstiller de ovenfornevnte krav i matematikk, statistikk, fysikk og IT foreslår fakultet at det tillates opprettet nye studieprogram for dette.

Når det gjelder entreprenørskap anfører fakultetet at det fra og med 2012/2013 også planlegges opprettet et nytt studieprogram i entreprenørskap for studenter med samfunnvitenskapelig bachelorgrad eller tilsvarende.

Vi har forståelse for fakultetets ønske om å tilby disse studieområdene for flere studentkategorier. Like fullt vil vi peke på at det også er en mulig opsjon å etablere et særskilt masterprogram i entreprenørskap som har flere ulike studieretninger som egne søkealternativer, og der opptakskravene til de enkelte retningene kan bestemmes ut fra hvilke bakgrunn de ulike søkerne har.

Vi ber om at fakultetet innen den endelige runde 2-fristen i høstsemesteret 2010 foretar en nærmere samlet vurdering av utviklingen av studietilbudene innenfor HMS og entreprenørskap for alle de aktuelle studentgruppene framover.

Fakultetet foreslår også en reopprettelse av masterprogram i rådgivning som eget studieprogram som følge av at rådgivningsseksjonen ved Pedagogisk institutt overføres til Forskningsenheten voksne i livslang læring. Nå er rådgivning en studieretning under masterprogrammet i pedagogikk. I denne forbindelse foreslår fakultetet overfor Styret at det opprettes et nytt institutt ved fakultet, og dette forstås som en omdefinering av den aktuelle forskningsenheten. Dette er en OU-prosess som ikke kan vedtas i forbindelse med denne porteføljeutviklingsaken, og bør følgelig helst avklares som sådan.

Rektors konklusjon og anbefaling

Rektor anbefaler at SVT-fakultetet arbeider videre med alle sine foreslåtte endringer i studietilbudsporteføljen i studieåret 2011/2012 i tråd med fakultetets foreløpige forslag og Rektors ovenforstående kommentarer, og at endelige forslag oversendes ved runde 2 H-2010.

3.4 FORSLAG TIL JUSTERINGER I STYRINGSVERKTØY FOR PORTEFØLJEN

Vi viser til det anførte om de aktuelle styringsverktøyene innledningsvis under punkt 2.1 - Tidsplan og kriterier og under punkt 3.1 – Helhetlig perspektiv.

3.4.1 KRAVSPESIFIKASJON FOR UTVIKLING AV NYE STUDIEPROGRAM

Studieavdelingen har de siste årene hvert halvår (i hhv januar og juni) revidert sin kravspesifikasjon til hjelp for fakultetene i forbindelse med etableringen av nye studieprogram (dvs mht alle typer bachelor- og masterprogram). Kravspesifikasjonen går både på prosess og materielt innhold. Den poengterer viktigheten av faglig ledelsesforankring på alle nivåene, og underbygger betydningen av at utviklingen av våre studietilbud er en sentral del av undervisningsledelsen. Malen i denne kravspesifikasjonen benyttes av fakultetene både i forbindelse med den foreløpige forslagsrunde 1 og det kreves en mer spesifikk og fullstendig anvendelse av denne ved den endelige forslagsrunde 2, og både fagmiljøene og fakultetene gir uttrykk for at dette KVASS-styringsverktøyet anses som et meget nyttig redskap i utviklingen og etableringen av nye studieprogram. Det samme ble også poengtert både i Utdanningsutvalget og i Dekanmøtet.

Kravspesifikasjonen består av følgende 14 hovedpunkter, og hvor punkt 4 om læringsmål i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket ble tatt inn i ved foreløpig siste revisjon i januar 2010:

- 1) -Strategisamsvar (fakultært og institusjonelt)
- 2) -Krav til bachelorprogram og masterprogram i forskrifter
- 3) -Studieplan, emnebeskrivelser, krav til innhold i hht studieforskrift; om studieplan og læringsmål m.v.
- 4) -Læringsmål, mer spesifikt i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Vi har hatt et pilotprosjekt for noen utvalgte programmer og innen utgangen av 2012 skal alle studieprogram ha klart sine læringsmål i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, men i kravspesifikasjonen stilles det krav om alle nye studieprogram skal utarbeide slike læringsmål ved framleggelsen av sine endelige runde 2-forslag. Dette er et faglig arbeid som bidrar til en sterkere bevissthet rundt hva en vil med det nye programforslaget.

- 5) Fastsettelse av studieplan; mer på det prosessuelle mht krav til koordinering og faglig ledelsesforankring.
- 6) Kostnadsberegning og finansiering; krav til estimat for oppstarts- og utviklingskostnader og et estimat for kostnader for ordinær drift av programmet.
- 7) Oppdragsundervisning, egenbetaling (hvor og hvordan aktuelt osv i hht oppdaterte forskr.).
- 8) Antall studenter det tas sikte på, inkl fordelingen mellom de ulike aktuelle studentkategorier.
- 9) Opptakskrav og rangeringsregler
- 10) Samarbeidende fakulteter; krav til horisontale ledelsesavklaringer og avtaler hvor nødvendig.
- 11) Eksterne samarbeidspartnere; om krav til samarbeidsavtale med evt. eksterne samarbeidsaktører.
- 12) Fellesgrader og fellesprogram med eget underpunkt for Erasmus Mundus-programmer.
- 13) Markedsvurdering; inkluderer blant annet krav til vurdering av nytt tilbud i forhold til eksisterende sammenlignbare tilbud ved og utenfor vår egen utdanningsinstitusjon.
- 14) Særskilte programaspekter.

Hele kravspesifikasjonen forefinnes i vedleggslenkene bakerst i dette notatet.

3.4.2 OVERORDNETE KRITERIER OG VURDERINGER FOR VIDEREUTVIKLING AV EKSISTERENDE PORTEFØLJE, OG OVERORDNETE KRITERIER FOR UTVIKLING/ETABLERING AV NYE STUDIEPROGRAM

Med intensjon om mer overordnede kriterier for retningen på utviklingen av vår samlede studieprogramportefølje inklusive både vår eksisterende portefølje og utviklingen av nye tilbud sett mer under ett har vi:

- a) -Kriterier og vurderinger for videreutvikling av eksisterende portefølje, og
- b) -Kriterier for utvikling/etablering av nye studieprogram,

som ble vedtatt av Styret ved behandlingen av S-sak 72/06 16.11.06 og lyder pr. dato som følger:

"I videreutvikling av sine studieprogramporteføljer og utdanningsvirksomhet de kommende årene skal fakultetene legge følgende retningslinjer til grunn:

a) Kriterier og vurderinger for videreutvikling av eksisterende portefølje:

- Områder som er faglig sterke og har god rekruttering, skal prioriteres.*
- Dersom fakultetet har små fagområder (for eksempel bergverksdrift og fonetikk) som inngår i en nasjonal institusjonsfordeling, må fakultetene og NTNU sikre at fakultetets oppgave i de nasjonale forpliktelsene blir ivaretatt. Denne oppgaven kan eventuelt utøves i samarbeid med andre universitet.*
- Fakultetene må gå kritisk igjennom sin emneportefølje med henblikk på å slå sammen eventuelle dubberte og/eller overlappende emner, uavhengig av om de er på eget eller et annet fakultet.*
- Fakultetene må kritisk vurdere økonomien innenfor sine studieprogram/emner og vurdere eventuell nedleggelse av program/emner med få studenter.*

- *Alle studieprogram skal evalueres og følges opp i sykluser på 5 - 10 år, med fokus på kriterier knyttet til for eksempel kvalitetssikring og -oppfølging via KVASS, studenttilfredshet, rekruttering, arbeidstakertilfredshet og økonomisk bærekraft.*
- *Fakultetene må vurdere balansen mellom studieprogram på bachelor- og masternivå og mellom årskurs og bachelorprogram.*

b) Kriterier for etablering/utvikling av nye studieprogram:

- *Nye studieprogram skal ha forankring i NTNUs strategiske plan.*
- *Fakultetet må kunne vise til at nye programforslag gir NTNU et strategisk konkurransefortrinn, er nasjonalt/internasjonalt etterspurt, dekker et uttrykt samfunnsbehov eller at det svarer på en tydelig markedsetterspørsel.*
- *Fakultetet skal spesielt fokusere på tverrfaglig og/eller tverrfakultært samarbeid, og på studieområder av regional, nasjonal eller internasjonal interesse.*
- *Fakultetet skal ved opprettelse av et nytt program/emne vurdere i hvor stor grad behovet kan dekkes gjennom (justering av) eksisterende program eller emner ved eget fakultetet, eller om det kan etableres i forpliktende samarbeid med andre fakultet ved NTNU eller en annen institusjon gjennom felles grader eller felles studieprogram.*
- *Forslag om et nytt studieprogram eller et nytt emne må vanligvis vise til en tilsvarende reduksjon i utdanningsaktiviteten ved fakultetet, knyttet til basisbevilgningen på fakultetet.*
- *Fakultetet må dokumentere at det for nye emner eller studieprogram er tilstrekkelige ressurser til å gi den undervisningskvaliteten og det læringsmiljøet som er ønskelig.*
- *Dersom Styret ber et fakultet om å opprette et nytt studieprogram ut fra strategiske satsning, skal Styret sørge for at det programmet følges av ny basisbevilgning.*”

3.4.3 FORSLAGENE TIL JUSTERINGER I STYRINGSVERKTØY

Rektor vil nå *oppdatere og revidere* disse styringsverktøyene. Ytterligere økt fokus på læringsmål og kopling mellom utdanning og forskning vil være viktig i den sammenheng, og disse to forholdene vil også ha stor betydning for våre utfordringer når det gjelder tverrfaglighet i utdanningen.

Både i tilknytning til fakultetenes arbeid med porteføljeutviklingen og deres arbeid med kvalitetsmeldingen har det kommet fram at vi er i ferd med å få til en bedre synliggjøring av sammenhengen mellom disse to sentrale prosessene. Selv om kvalitetsmeldingene rapporterer hva som *har* blitt gjort, og porteføljeforslagene dreier seg om hva som *skal* gjøres, er hovedintensjonen for begge prosessene å bidra til økt kvalitetsforbedring innenfor vår samlede utdanningsvirksomhet. På bakgrunn av de erfaringer en gjør ønsker en å forbedre kvaliteten framover.

Det er et mål å forbedre samsvaret og samspillet mellom våre strategier og våre øvrige styringsverktøy.

Som nevnt under punkt 3.1 har det i tillegg til de årvisse prosessene med porteføljeutvikling og kvalitetsmelding også vært satt i gang diverse temporære arbeidsgrupper med henblikk på å framskaffe en del bakgrunnsdokumentasjon for å forsøke å bidra til å forbedre disse styringsverktøyene.

En av disse arbeidsgruppene var den såkalte **tverrfaglighetskomitéen** (Seip-komitéen) som framla en rapport som har vært på høring. Rapporten (inkl. alle tilhørende vedlegg) og samtlige høringsuttalelser til denne forefinnes i sin helhet i vedleggslenkene bakerst i dette notatet.

Både rapporten og høringen dokumenterer at en ikke har noen entydig felles definisjon og bruk av begrepet tverrfaglighet i utdanningen, og at våre ulike tverrfaglige studietilbud organiseres og tilbys ved bruk av flere forskjellige modeller både innen og mellom våre fakulteter, jf kapittel 6.1 - 6.6 i Seip-rapporten som gir en god oversikt over disse ulike anvendte modellene, se i vedleggslenkene bakerst i dette notatet.

Rektor ønsker ikke å ta til orde for å innskrenke den fleksibiliteten som en fortsatt bruk av disse ulike modellene innebærer, hvilket heller ikke er hovedtendensen i høringsuttalelsene til rapporten, jf vedleggslenken. Det bør fortsatt være slik at det må være opp til de/t enkelte involverte fakultet/er å velge den modellen som en finner mest hensiktsmessig for de enkelte studietilbud.

Styret har imidlertid gitt visse føringer på at det må satses mer på utdanningstilbud knyttet til våre sentrale forskningsmiljøer og at disse må synliggjøres bedre, jf for eksempel vedtak ved S-sak 54/08 om våre tematiske satsningsområder (TSO). Både TSO-ene og sentrene for fremragende forskning og innovasjon (SFF/SFI) er aktuelle i denne sammenheng.

I så vel studieporteføljeprosessen som kvalitetsmeldingsprosessen samt i både utdanningsutvalg og dekanmøte har det også blitt tatt klart til orde for at vi må få en enda tydeligere kopling og synliggjøring mellom utdanning og forskning og at tverrfaglige og tverrfakultære studietilbud er en sentral del av dette bildet.

I denne forbindelse viser Rektor til Seip-rapportens punkt 6.7 om det som benevnes som den såkalte klyngemodellen. Det presiseres at alle våre studieløpstilbud nødvendigvis må tilbys i form av henholdsvis grad, studieprogram samt eventuelt underliggende studieretning/fordypning. Det som lanseres i form av den skisserte klyngemodellen er at studietilbud, det være seg veletablerte studieprogram og/eller studieretninger og/eller nye studieprogram/studieretninger, kan gis adgang til å etablere et felles tilknytningspunkt i en forskningsbasert klynge, for eksempel TSO-basert. Dette vil naturlig nok kun være aktuelt for de studietilbud som dette kan passe for og som eventuelt selv måtte ønske en slik tilknytning. I forslaget skisseres et opplegg der disse studieprogrammene kan ha ett felles emne og felles EiT (Eksperter i Team-landsby), og at de må dreie seg om minst to involverte studieprogram. Klyngemodellen kan på et vis betraktes som en videreutvikling av og tilleggsmodell til pluralitetsmodellen; jf pkt. 6.3 i Seip-rapporten, jf vedleggslenken bakerst i notatet.

Det er viktig å understreke at en eventuell adgang til å kunne benytte den skisserte klyngemodellen for dem som måtte ønske det ikke vil være til hinder for at det ved etablering av nye studieprogram eller revisjon av eksisterende fortsatt skal være slik at det skal være opp de ulike samarbeidende miljø selv å velge den modell og organisasjonsform som best passer deres behov. *For øvrig poengterer vi at forslagene fra Seip-komitéen ikke var enstemmige, jf vedleggslenke.*

Det behøver ikke nødvendigvis legges opp til at Rektor skal utpeke slike klynger for at de skal opprettes, men det er helt avgjørende med solid forankring i de aktuelle programråd og fagmiljøer samt de involverte faglige institutt- og fakultetsledelser. Slik sett er det kanskje hensiktsmessig at Rektor formelt oppretter disse klyngene etter forslag fra de aktuelle fakultetene.

Rektor foreslår at det tas inn særskilt punkt både i de overordnede kriteriene og i kravspesifikasjonen der en presiserer behovet for **kopling mellom utdanning og forskning**, slik dette har blitt gitt uttrykk for gjennom både de årlige porteføljeutviklings- og kvalitetsmeldingsprosessene og gjennom de særskilte vurderingsarbeider som har vært gjennomført. Disse innarbeidelsene må skje slik at de er med i de reviderte versjonene som tilsendes fakultetene i etterkant av styremøtet med henblikk på fakultetenes endelige forslagsframleggelse i det kommende høstsemesteret.

Ovenfornevnte punkt kan for eksempel gå på et krav om at det i programbeskrivelsene eksplisitt skal framgå hvordan tradisjonelt forskningsarbeid gjenspeiles i studieprogrammet i form av grunnforskning og forskningsmetoder og hvordan nye forskningsresultat eventuelt inngår i og preger ordinær undervisning i programmet samt hvor vidt utdanningstilbudet eventuelt er eller kan koples til noen av våre tematiske satsningsområder (TSO) eller sentra for fremragende forskning/innovasjon (SFF/SFI).

Med bakgrunn i erfaringene fra pilotprosjektet for implementering av kvalifikasjonsrammeverket vurderer Rektor en ytterligere styrkning av punktet om **læringsmål** i kravspesifikasjon og også innta et nærmere punkt om det i de mer overordnede kriteriene for både etablerte og planlagte studieprogram.

Som nevnt innledningsvis under 3.4.3 dreier både kvalitetsmeldingsprosessen og porteføljeutviklingsprosessen seg om kvalitetsforbedring, og foruten de forannevnte justeringsforslag i de omtalte styringsdokumenter, så vurderer Rektor ut fra det som disse prosessene har brakt fram også å innarbeide eventuelle punkter som kan gå på følgende forhold angående **ressurssituasjonen**:

-fakultetets vurdering av forholdet mellom kvalitet og kvantitet ved det etablerte eller foreslåtte studieprogrammet

-fakultetets vurdering av de enkelte, aktuelle foreslåtte porteføljeendringer sett i lys av samsvaret mellom ressurser og utdanning ut fra fakultetets samlede prioriteringer mellom forskning og utdanning innenfor sine respektive budsjett- og ressursrammer

Når det gjelder det siste punktet i kriteriene nevnt under punkt 3.4.2 om at når Styret ber et fakultet om å opprette et nytt studieprogram ut fra strategiske satsning, så skal Styret sørge for at det programmet følges av ny basisbevilgning, vet vi at dette ikke stemmer med hvordan disse etableringsprosessene foregår. Det er som påpekt under punkt 3.2 ikke noen automatikk i at et nytt studieprogram utløser noen ny basisbevilgning til fakultetet, men dersom departementet eventuelt tildeler NTNU basisbevilgning i forbindelse med eventuell tildeling av ytterligere nye studieplasser til noen av våre studieområder, så vil denne naturlig nok kunne utløse ny basisbevilgning i vår interne IFM-modell. Vi poengterer dette på nytt fordi det både i tilknytning til de nevnte temporære arbeidsgrupper og de faste årshjulsprosessene har blitt reist spørsmål om behov for eventuelle sentrale, økonomiske insentiver for å stimulere i henhold til ønsket retning på porteføljeutviklingen, blant annet med henblikk på de uttalte ønsker i strategier osv om mer tverrfaglig og tverrfakultær utdanningsvirksomhet. Det er imidlertid på det rene at slik vår virksomhet er organisert vil dette i første rekke være opp til de fakultetsvise budsjettprioriteringer, men like fullt vil de signalene som gis i de omtalte styringsdokumenter være av betydning. Vi viser for øvrig til at det er startet en sentral gjennomgang av vår IFM-modell.

Vedleggslenke 1-7:

- 1) [Rektors oppstartsbrev](#) av 12.01.10 med henblikk på endringer i studieprogramporteføljen i studieåret 2011/2012 vedlagt sist reviderte kravspesifikasjonsversjon av januar 2010 til hjelp for fakultetene ved utvikling og etablering av nye studieprogram (bachelor- og masterprogram) og dynamisk [årshjul](#) for den samlede studieplanleggingsvirksomheten.
- 2) Fakultetenes foreløpige endringsforslag (inklusive alle vedlegg) til endringer i studieprogramporteføljen 2011/2012; AB, DMF, HF, IME, IVT og NT.
- 3) SVT-fakultetets foreløpige endringsforslag (inklusive alle vedlegg) til endringer i studieprogramporteføljen 2011/2012.
- 4) Kommentarer til de foreløpige fakultetsforslagnene fra FUL, FUS, Utd.utv. og Dekanmøtet.
- 5) Oversikter over eksisterende studieprogramportefølje i form av noen statistikker og diagrammer. ([1](#), [2](#), [3](#))
- 6) Tverrfaglighetskomiteens (Seip-komiteens) rapport inklusive alle vedlegg.
- 7) Høringskommentarene til tverrfaglighetskomiteens rapport; AB, IME, IVT, HF, SVT, NT, DMF og forvaltningsutvalgene.